

Jämställt bemötande vid hjälpmedelsförskrivning

Kunskaps- och diskussionsunderlag för
förskrivare av personliga hjälpmedel

Kunskapscentrum för jämlik vård

Tina Andersson

Anke Samulowitz

Det finns många föreställningar om kvinnor och män som kan påverka både hälsa och vård.

Forskning har visat att stereotypa föreställningar kan leda medicinskt omotiverade skillnader i bemötande och behandling.

Att bli medveten om egna föreställningar och att diskutera dessa med kollegor är ett första steg till en mer jämställd och jämlik vård.

Västra Götalandsregionen ska arbeta för en mer jämlik vård och att invånarna får vård efter behov (...) Alla människor har lika värde och samma rätt till hälsa och relevant behandling.

Västra Götalandsregionens budget 2025¹

¹ [Västra Götalandsregionens budget 2025](#)

Data från VGR³ visar...

- Skillnader mellan kvinnor och män vid hjälpmedelsförskrivning av t.ex. stöd- och kompressionsstrumpor, CPAP-apparater, hörapparater, manuella och eldrivna rullstolar
- Både total- och genomsnittskostnad för eldrivna rullstolar är högre för män än kvinnor
- Även för manuella rullstolar, gåstolar och rollatorer är genomsnittskostnaden högre för män
- Några medicinska skillnader som kan förklara varför män förskrivs fler och dyrare elrullstolar har inte kunnat visas

³ [Kartläggning av könsskillnader i hälso- och sjukvården i Västra götalandregionen, \(2023\)](#)

Föreställningar om kvinnor och män

- Forskning har visat att hälso- och sjukvårdspersonal (som samhället i stort) ofta har olika förväntningar på kvinnor respektive män, t.ex. gällande aktiviteter, intressen och ansvar för hushållsuppgifter^{4,5}
- Svenska studier har visat att dessa föreställningar omedvetet och oavsiktligt påverkar vård och behandling, exempelvis vilka frågor som ställs till kvinnor och män^{6,7,8}
- Vanliga uppfattningar som att "män kräver" och "kvinnor vill inte vara till besvär" kan påverka hjälpmedelsförskrivning⁷

⁴ Genus och kön inom medicin- och vårdutbildningar, Studentlitteratur (2010)

⁵ ["Brave men" and "emotional women": a theory-guided literature review on gender bias in health care and gendered norms towards patients with chronic pain. Samulowitz et al. \(2018\)](#)

⁶ [Occupational therapy students' choice of client activities: does patients' gender matter? Liedberg & Hensing 2011](#)

⁷ [Occupational therapists' perceptions of gender – A focus group study. Liedberg et al. \(2010\)](#)

⁸ [Gender matters in physiotherapy. Stenberg et al. \(2022\)](#)

Föreställningar om kvinnor och män

- En svensk studie beskriver ett dilemma som är vanligt även för andra yrkesgrupper. Många arbetsterapeuter utgick ifrån att de genom ett personcentrerat arbetssätt redan inkluderade ett genusperspektiv. Samtidigt fanns det könstypiska förväntningar och en omedvetenhet hur egna värderingar om könsroller kan påverka behandlingen de ger⁹
- Även om eldrivna rullstolar förväntas vara könsneutrala har svensk forskning visat att både funktionalitet och design utgår från maskulina normer, vilket behöver beaktas vid förskrivningen¹⁰

⁹ [Occupational therapists' perceptions of gender – A focus group study. Liedberg et al. \(2010\)](#)

¹⁰ [Living with an electric wheelchair: the user perspective. Stenberg et al. 2016](#)

Reflektionsfrågor

- Påverkar normer och föreställningar om kön dig i ditt arbete? Hur då? Vilka konsekvenser kan det få?
- Tänker du på att föreställningar om kön kan påverka både dig och patienten i vårdmötet? Hur kan du vara medveten om det när du ställer frågor, lyssnar och drar slutsatser?
- Hur kan verksamheten organiseras för att hjälpmedelsförskrivningen ska bli mer jämställd?
- Hur tror du att medarbetare och chefer kan bidra till en mer jämställd vård för personer med behov av hjälpmedel? Vad kan du göra?

vgregion.se/jamlikvard

Kunskapscentrum för jämlik vård

